

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Flatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: VI

Ankara, 30 Mayıs, 1929

Sayı: 131

Musahabe:

BİBLİOMANİE

Kitapları ve kütüphanesi olmak, okumak haddizatında pek tabii birşeydir. Hatta medenî bir insan için bunlar mutlak bir ihtiyaçtır. Fakat bazıları da vardır ki onların bütün ihtirasları kitap toplamaktan ibarettir. Bunlar ya hiç okumazlar veyahut pek az okurlar. İşte bu adamlara «bibliomane», ve ruhî bir hastalık olan ihtiraslarına da «bibliomanie» derler. Türlü türlü bibliomane'lere tesadüf edilir: kimi müzehhep ciltli kitaplara meraklıdır, kütüphanesini bunlarla süsler.. Kimi nüshası nadir eserlere düşkündür, bunları toplamakla meşgul olur.. Kimi daha azgındır, hangi kitap olursa olsun alır, bunların evleri kitap mehşeridir. Bir garp muharririnin dediği gibi: «Hakikî mütaleaya heveskâr bir bibliomane'a pek nadir tesadüf edilir.»

Bibliomanie ile iştigal eden mütetebbiler meşhur İskenderiye kütüphanesinin sırf bir «vanité royale: hükümdar nahveti» ile meydana geldiğini söylüyorlar ki, memleketimizdeki «Selâtin Kütüphaneleri» de bu noktâna zarteyit eden misallerdendir: işte bu kabîl kütüphanelerin en zenginlerinden «Ayasofya Kütüphanesi». Bu kütüphaneyi Birinci Mahmut tesis etmiştir. Muhtelif ilimlere ait dek kıymetli, ve bazan pek nadir

eserlere malik olan bu kütüphane, muayyen bir gayeye göre meydana gelmemiş olduğu için hiçbir ihtiyacı, hatta basit ve nakâfi bir surette bile tatmin edemez. Bu kütüphanenin içinde Yavuzun, Çaldıran muharebesi üzerine İran, dan ve Mısır seferi münasebetile Mısır, dan getirmiş olduğu kitaplardan başka ölen ve katledilen vezirlerden müsadere edilen müellefata, kütüphanenin tesisi hasebile Birinci Mahmut devri ricalinin hediye ettiği eserlere kadar rasgele toplanmış türlü kitaplar vardır. O zaman için birinci derecede lâzım olan bir eser bazan yoktur da ikinci derecede bir kitabın meselâ beş altı, hatta bazan on beş yirmi nüshası vardır. Nuruosmaniye Kütüphanesi de böyledir: Üçüncü Osman, selefi Birinci Mahmudun hazırladığı, tescil ettirdiği kitapların üzerine kâğıt yapıştırarak kendi mührünü bastırmıştır ki mevcut kitaplardan birçoğunun ilk yapırları aydınlığa tutulunca alttaki ilk tescil ve mühür görülür.

Nihayet kitaplarını millete terkettiği için, ismini hayr ile yadetmeğe mecbur olduğumuz kitap meraklısı meşhur bir zatın tuhaf bir hareketini bilvesile öğrenmişim. Şöyle ki bu zat kitaplarını vakfettikten sonra

kütüphanesine tahsis edilen yere başka kütüphaneler de getirilmişti. Nadir nüshaların kendi kütüphanesinde bulunmasından derin ve ihtiraslı bir zevk duyan bu zat aynı yerdeki diğer kütüphanelerdeki bazı eserleri kendi kütüphanesine nakletmiş ve kendi mührü ile mühürlemiştir. Bu hareketinin kendine maddî bir nef'i yoktu, çünkü kütüphanesi artık milletin malı idi, fakat sırf «bibliomanique» bir ihtirasla bunu yapmış oldu; Allah rahmet etsin.

Şu bahis vesilesile kitap ve mütalea meraklıları arasındaki gayritabiilere «manie de la lecture: okumak manisi» ne müptelâ olanlara da temas etmek istiyorum:

Bir kısım insanlar vardır ki sırf okumak için okurlar; okumak onların ruhunda sönmez ve gayesiz bir hırsdır. Bu adamlar ne tettebbü için, ne tafahhus için, ne yorgunluk almak, dinlenmek için, ne eğlenmek için - hulâsa tabii bir ihtiyaç için - okumazlar. Bunlarda okumak hiçbir maksada maşruf olmıyan bir itiyattır. Çok okurlar, herşey o kurlar. Bütün neşriyat-ilmî olsun, felsefî olsun, edebî olsun fennî olsun, bu adamların mütalea sahasına dahildir. Gazete meraklılarını da bu idada sokmalıdır: sabahleyin bütün gazeteleri alıp akşama kadar

Deniz Aşırı Gören Gözler

Televizion ve Noktovizion Dünyayı Nasıl Değiştirecek?

— İngilizceden tercüme eden: Kâmrân Şerif —

Londra'da bir odada oturuyorum; çehrem ve hareketlerim Newyork civarında bulunan bir adam tarafından aynen görülüyor. Bugün benim yaptığım bu tecrübeyi yarın bu satırları okuyan kari de yapabilecek.

Televizionun yanı «uzaktan görme»nin mucidi olan Mr. «John L. Baird»ın ifadesine göre, bir müddet sonra, odanızdan çıkmanıza lüzum kalmadan, tiyatrodaki aktörün, konser salonundaki muganninin bütün hareketlerini hayatta olduğu gibi, bir perde üzerine aksettiğini göreceksiniz, tiyatrodaki veya konser salonunda hazır bulunmuş kadar olacaksınız.

Fen erbabının iddialarına nazaran, Avustralyada, Kanadada, Çinde veya Newyorkta bulunan bir dostunuzu veya hısmınızı sanki odanızda imiş gibi göreceğiniz gün uzak değildir.

Sevdiklerini bırakıp uzak, hatta tehlikeli seyahatlere çıkmak mecburiyetinde olanlar bu keşfin kıymetini her kesten fazla takdir ederler.

Harp içinde idi; bir dostum, karısını ve hasta çocuğunu bırakıp böyle tehlikeli seyahate çıkmak mecburiyetinde kaldı.

Telgraf muhaberatı güç, bazan de imkânsızdı.

Arkadaşım tesadüfen uzak mesafeden konuşan bir telefonun bulunduğu bir yere gitti ve bin-

lerce mil mesafedeki karısıyla konuştu. Dostum diyor ki:

— Bu şerait dahilinde refikamın sesini işittim zamanı hiç unutamam. O sırada yüzünü görmek için neleri fedaya razı degildim!

İşte televizion aleti bu görmeği ve bu işitmeyi imkân dahiline sokuyor. Hiç şüphe yoktur ki, pek yakında uzak mesafeden görme ve işitme âletinin istimali, bu günkü telsiz telefon gibi, her kesin gündelik hayatına girecek ve ilerde göstereceğimiz veçhile dünyayı hakikî manasiyle ihtilâl verecektir.

Telefon ortaya çıktığı zaman, fersahlarca mesafeden biri ile konuşabilmemiz bize bir mucize gibi görünmüştü. Halbuki bugün, telefonu otomobilden daha garip görmüyoruz. Harikulâde şeylere okadar kolay alışıyoruz ve uyuyoruz ki, çok geçmeden televizionu da bu kadar tabîî göreceğiz.

Hepimiz biliyoruz: telli ve telsiz telefonda sade elektriğe tahavvül ediyor, elektrikî ihtizazlarda gideceği yere gidiyor ve orada tekrar sedaya tahavvül ediyor.

Tıpkı bunun gibi, televizionda da «ziya» evvela elektrik ihtizaz haline getiriliyor, sonra uzakdaki adamın önünde gene ziya haline geliyor.

Her iki halde de sedayı ve ziyayı nakleden elektrik ceryanıdır. Etrafımızda mevcut eşyayı, ziya huzmelerinin ianesiyle görebiliyoruz. Şayet ziya olmasaydı, rüyet de olmayacaktı.

Ziya kudretin bir şeklidir. Bu kudret televizion âleti ianesiyle elektrik kudretine kalbolunur ve bu suretle ziyayı üç bin mil mesafeye, hatta ondan da uzağa nakledebilir.

Uzaktan görmek mucizesi de bu suretle vücade gelmiş olur.

Bu yeni kuvvetin geniş mikyasta ilk tatbikatını, telsiz telefonda olduğu gibi, istasyonlardan neşredilme suretinde görmemiz muhtemeldir. Bugün telsiz telefon dinleyen bir kimse, tiyatrodaki bir şey görmeden yalnız sesleri işiden bir kör vaziyetindedir. Aktörlerin, mugannilerin seslerini işitir, fakat yüzlerini göremez.

Şimdi televizion sayesinde bu sesleri işitmekle beraber, aktörün bütün hareketlerini, yüzüne verdiği en ufak ifade ve manalara varıncıya kadar her şeyi bütün tafsilâtiyle, hemde kendi odamızdan görebileceğiz.

Ozaman, odasında, rahatça koltuğunda oturan bir adam tiyatro saati geldi mi televizion âletini açacak, odasının lambasını kısıp karşısındaki perdeyi seyre başlayacak. Bu perdede, tiyatronun

sahnesi aynen aksetmiş bir halde görülür. Şayet seyrettiği bir opera ise, evvelâ «uvertür»ü dinleyecek, sonra odasındaki perde üzerinde tiyatro perdesinin açıldığını ve nihayet aktörlerin sahneye çıktıklarını görecek... Hem dinleyecek, hem de seyredecek.

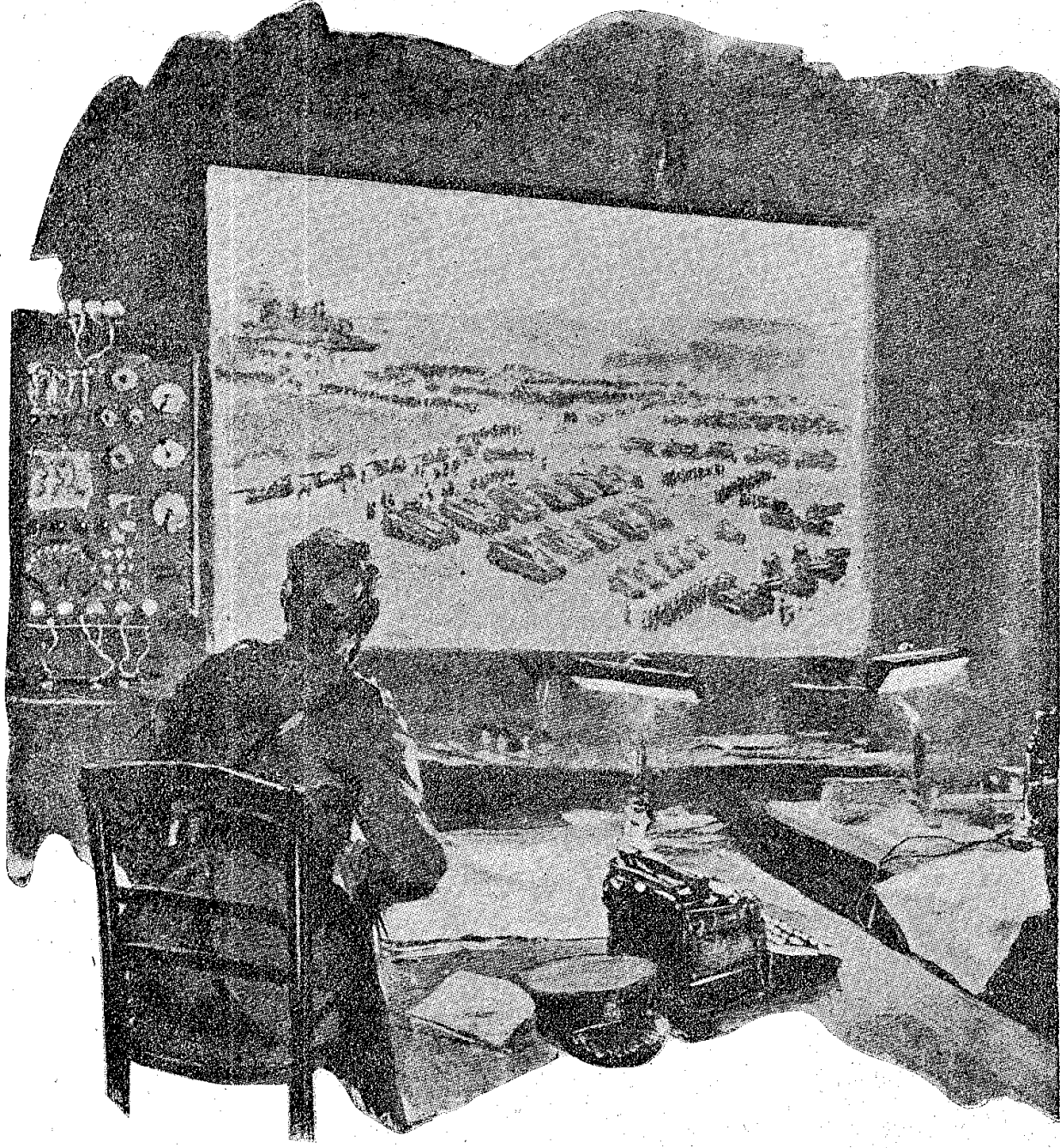
Geçenlerde İngiltere'de en

her kes sinemayı evinde seyredecek!

Bu suretle çok muhtemeldir ki, torunlarımız bütün sinema ve tiyatroları kapalı bulacaklar ve tiyatro, sinema diye bir şey bilmeyecekler!

Televizionun ticaret sahasına tatbiki bir çok iş müesseselerini,

Her şeyde olduğu gibi bilhassa ilâncılıkta «görmek inanmak demektir». Televizion bugünkü telsiz telefonla birleşince, dünyada sesli, canlı bir ilâncılık başlayacaktır. Hatta mütehassısların ifadesine göre, televiyon bu gidişle, bir kaç sene sonra, matbuata da meydan okur bir hale gelebilecektir.

büyük üç filim amilinden birile bu mes'eleyi münakaşa ederken bu zat bana şu sözleri söyledi:

— Televizionun bu yeni kuvveti, şimdilik en aşağı, yüzlerce tiyatronun kapanmasını mucip olacak; tiyatronun bu suretle eve intikali eğlence âlemini altüst edecek. Bunun ucu herhalde sinemalara da dokunacak. İhtimal sinemalar seyircisiz oynayacak ve

ezcümle büyük yevmî gazeteleri şiddetle alâkadar edecektir. Televizion ticaret sahasının bir çok kânallarında kendisini gösterecektir. Meselâ bu cümleden olmak üzere ilâncılığı ele alalım.

İlâncılık bugünün ticarî faaliyetinde en mühim bir âmildir. Her sene, her memlekette yüzlerce milyon para ilân hususuna sarfedilir.

Fakat televizion en müheyyiç muzafferiyetini harp meydanında kazanacaktır. Filhakika istikbalde başkumandan, ne kadar uzak olursa olsun, düşmanın harekâtını bilmek hususunda, her şeyden ziyade televizion aletine güvenecektir. Bu sayede efradın harekâtını, düşman tarafından alınan tedbirleri, hatta kazılan her siperi vaktile görüp ona göre mukabil

tedbirler alabilecektir. Bugün televizyon alatile mücehhez bir tayyarenin resmi alıp telsizle umumî karargâha vermesi lâzımdır. Fakat yarın, tarassut tayyaresinin müdahalesine lüzum kalmadan karargâhtaki beyaz perde düşmana ait bütün harekâtı doğrudan doğruya zaptedecektir.

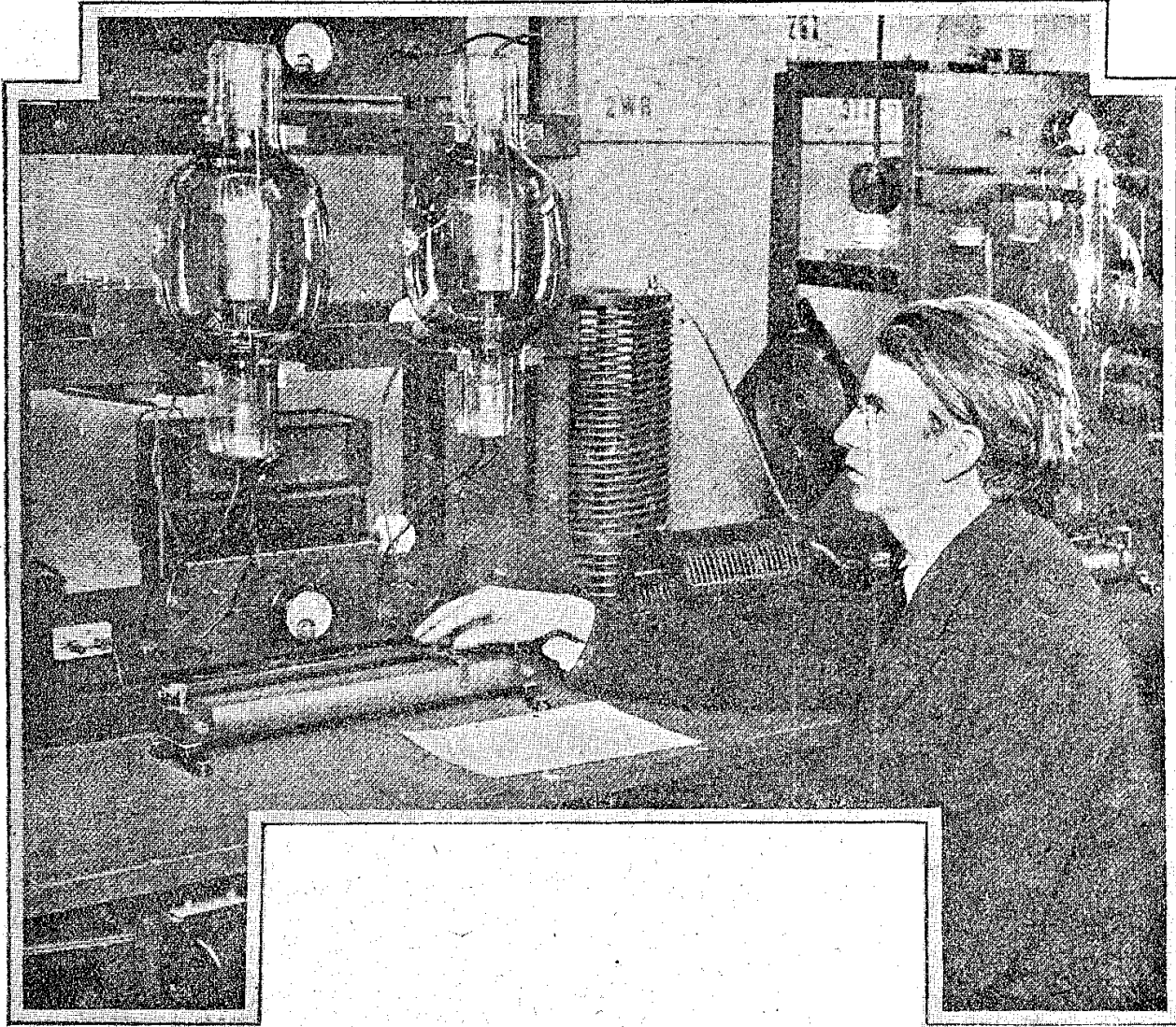
Düşman gemileri üç bin mil

görebilen muaddel bir televizyon aleti muhteri Mr. « Braid » in yaptığı tecrübe çok şayanı dikkatir. Bu zat Noktavizion aleti vasıtasile Londra'daki bir perde üzerine, 170 mil mesafede Leeds şehrinde *karanlıkta* oturan insanların hayallerini, aksettirmeğe muvaffak olmuştur.

Noktavizion aletinin faydası

tan veya sisten dolayı yolunu kesmeğe mecbur olmayacaktır. Nufus ve servet hususunda bunca zıyaa sebebiyet veren deniz müsademelerinin bu suretle önüne geçilmesi az nimet midir?

Televizionun istikbali hakkında daha fazla kehanette bulunmak doğru olmaz. Fakat denilebilir ki televizyon bu gidişle mesafe mef-

mesafede olsun müstakbelin bahrî kumandanı, «her yeri gören gözler» sayesinde bu gemilerin bütün hareketlerini adım adım takip edebilecektir. Bu son söylediğimiz nazariyat sahasından çıkıp ufak mikyasta olmak üzere tatbik edilmeğe başlanmıştır.

«Noktavizion» denile ve enfro-kırmızı şualar vasıtasile karanlıkta

yalnız harp zamanına münhasır değildir. Bundan böyle gemiler için karanlıkta veya siste müsademe tehlikesi kalmayacaktır. Noktavizion aleti sis içinde, sanki gün ışığında imiş gibi, vuzuh ve sarahatle görebilmektedir!

İstikbalde kaptan daima karşısındaki noktavizion perdesine bakarak hareket edecek, karanlık-

humunu ortadan kaldıracak, şarkı garbin kapılarına getirecektir. «Deniz aşırı gören gözlerle her yeri görmek» demek olan televizyon sayesinde dünya her kese ayan olacak, bu suretle en muazzam ve neticeleri itibarile velut bir inkilâp vücude gelecektir.

SHAW DESMOND